Kis-Czell, 1899. 1. évfolyam. 21. szám. Vasárnap nov. 19.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 4 frt. | Negyedévre . . 1 frt — kr.
Fél evre . . . . . 2 „ | Egyes szám ára — „ 10 „

Szerkesztővel értekezhetni: szerdan, csütörtökön és pénteken.

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám Ide intezendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Tanügyi reform.

Általánosan ismeretes, hogy az utolsó fél decennium lefolyása alatt tanügyünk rohamos lépésekkel haladt előre- ugy, hogy némely tekintetben a művelt külföldet is tulszárnyalta. Miniáterünk kutató, fürkésző szelleme, európai műveltsége és mindezeket felülmuló páratlan lelkesedése oly tanügyi állapotokat teremtett, hogy 10 évvel ezelőtt e vivmányokat utopiának és a tulcsigázott képzelődés szüleményének deklarálták volna.

Mindazonáltal még ma sem áll hazai oktatásügyünk azon a színvonalon, melyen annak a jobb ügyhöz való buzgalom folytán állnia kellene. E tény egyedüli kutforrása a társadalom rideg közönyében keresendő, mely a kulturalis mozgalmak elől következetesen elzárkózik, mivel a népmüveltséget, szellemi emelkedettséget csak második vagy harmadrangu élet szükségletnek tekinti.

Ezért sinylődnek tanintézeteink az óvó iskoláktól kezdve fel az egyetemekig oly gyatra iskolai felszerelésben és tanitási segédeszközökben, hogy a külföldi tanintézetek felszereléseit meg sem közelitik. Mig az Egyesült-Államok, Angol—Franciaország, Schweicz évenkint milliókat áldoznak szemlélhető tárgyak beszerzésére, addig hazankban a közoktatási kormány a társadalom szükkeblüsége folytán néhány szemléltetőkép elkészitésére és csak reproduktiójára szoritkozhatik. Igaz ugyan, hogy e képek kiváló tanférfiak véleménye alapján és jeles művészek által készittetnek, amint ezt a közelmultban a napi- és tanügyi lapok regisztrálták, azonban a tanéredmény lényeges javulását ezen ujitástól sem várhatjuk, mivel a változás csak a külsőségre és nem a lényegre irányul. Hisz Comenenius Ainos, a szemléltetés elvének atyamestere már a XVII. sz. közepe táján hirdette a szemléltetésnek a népoktatási intézetekben való fontosságát.

Azóta megtanultuk ismerni egy philosophiai lángelme: Lessing azon tanát, hogy mennyit veszit az eszme, a gondolat, mig az agyból a kézbe, a kézből a palettára és onnan a vászonra kerül. Azt pedig megengedi a nyájas olvasó, hogy nem minden növendék van megáldva azzal a tehetséggel, mint Schiller, a német poéta, ki költői képzeletének erejével minden külső észrevevés nélkül oly mesteri leirását adta Svájcz egy részének, mintha tájfestései közvetlen szemlélet eredményei lettek volna.

Elvégre a kép mindig csak halvány utánzata az eredetinek, vagy ha ugy tetszik ideálizálása a valónak, de sohasem a tárgy a maga természetességében, reális voltában. Hogy e két szélsőség milyen viszásságot szül a fogékony gyermeki lélekben a mindennapi tapasztalat is bizonyitja, hisz a kép oly messze mögötte marad tárgyainak, mint a szobor a valónak, a szindarab a szinjátéknak, a kóta a hangnak.

Az általuk keletkezett homályos képzetek és fogalmak forgatásából és utvesztőjéből csak az eredeti tárgyak bemutatása által bontakozhatunk ki, csak ez képezheti az ariadne fonalat, mely a sok ferde nézet tönkelegéből a kivezető utat mutatja. Ez által az oktatás intensivebb, természetesebb és a célnak minden tekintetben megfelelőbb lesz, nem is emlitve azon körülményt, hogy a tananyag feldolgozása a tanitandó tárgy iránt való mély érdeklődés folytán rövidebb időt vesz igénybe és emlékezetében maradandó nyomokat hagy hátra.

Tagadhatatlan, hogy a képek a szemléltetésnél jelentékeny tényezőkként szerepelhetnek, de csak a második fokon, mint a szindarab olvasása a szinjáték látása után vagyis az eredetinek a kép által való begyakorlásánál. A jelzett két fokozat felcserélésében, illetve az első fok mellőzésében rejlik a tanitás egyoldalusága s következéskeppen a növendékek alapos képzettségének felületessége.

Kivánatos volna tehát a mozgalmat a jelzett irányban az egész vonalon megindítani, ami miniszterünk erős szervező és

TÁRCZA.

Nem sirok már . . .

Nem sirok már, nem sokogok utánad,
Bár a szivem, majd megoli a bánat;
Ugy is tudom, minthiaba siratlak.
A te szived nem érzi a fájdalmat.

Hogyha néha, czigány mellett mulatok.
Nincs egy percsem, hogy reád nem gondolok,
A hegedü, ha elsirja nótámat,

Hatvány arczom, ha álmodban megjelen,
S könytől ázva, reád mered a szemén;
Ne ijedj meg, kiss csak álom, bábának.
Én sirok csak, én sokogok utánad.

Rossz perczekben.

Irta: Szomaházy István.

Kedves jó uram! Köszönet szives soraiert. melyekből egy jó barát melegsége árad felém sok száz kilometernyi messzeségből. Ön gyöngéd és jó, ez kétségtelen Finoman a szememre lobbantja, hogy nincs velem megelégedve, aggodalmas szemrehányásokkal illet, a miért az inspiráció költői hevét nem érzi mostanában a munkálataimban. Hanyatlom, Ön szerint s ihlet nélkül dolgozom. Bocsássam meg az okozott fajdalmat, irja levelében, de ez a gyötrelem alig lesz hiába való. A tépelődés kitunő kura s Ön elég kegyes azt hinni, hogy még nincs minden elveszve . . . Köszönet kedves, jó uram, ezért a nemes vádért, de én azt hiszem, hogy a dolog igazán nem áll a legjobban.

Itt válaszolok Önnek, a nyilvánosság szine előtt, mert a kérdés nincs minden érdek nélkül. Van benne néhány motivum, mely mindannyiunkat érdekel, irókat és publikumot egyaránt. És ha egy kevés melancholikus érzelmet hajlandó inspiráció gyanánt elfogadni, ez a czikkely valóban nem szükölködik ihletben.

Óh, kedves uram, milyen régen érezzük mi azt, amit ön a szememre vet! Nincs mandátum ahhoz, hogy ilyen kijelentéseket tegyek, de azt hiszem még masok is ilyenformán vannak azok közül, kik tollal és tintával keresik a kenyerüket.

Őszinte leszek Önhöz, mert ez a legkevesebb, a mivel jóságáért tartozom.

Igen, uram, az inspirázió veszendőben van. Mi epigonok, csak hirből ismerjük már az ihletet, mely szentekké és rejtelmesekké tette a letünt korszak poétáit. Hol van a mámor, a muzsa csókja? Furfangosan dolgozunk, költői hév nélkül, sőt számitással, mint egy becsületes hivatalnok. Alig hevülünk fel jobban, mint egy ambiciózus aranyműves, holott régen, hiszen tudja Ön a legendákból! . . . A poéták kerülték az embereket és a falusi házakba, magányos malmokba bujtak, ha a muzsa közeledését érezték. Ott, a természet szentélyén, csurgott ki szivükből a poézis, holott mi, Istenem, mi? . . . Talán meghalunk a dunaparti kioszk nélkül s elveszettnek tekintjük azt a napot, amelyen egy kis franczia kalap rózsaszin szalagja nem akadt az utunkba. A szegény muzsa pórul járt. Ma már csak a legjámborabb gimnaziták hisznek benne, akik a lant édes pöngését is készpénznek veszik . . .

Mindenki a hangulatról beszél, de hangulat [illegible] ismert álarczosbáljaihoz hasonlit, hol szegényes Pierot-k éhes Pierette-ek sürögnek a fényes parketten, de a régi álarczosbálok könnyelmü szelleme, pajkossága mindörökre oda van. Mindez közönséges és unalmas. A tarka jelmezek alatt egy becsületes tüzoltó szive dobog s a kopott dominókon belül szegény varróleányok unatkoznak. De a varróleányok is mennyire távol állanak ma már a Quartir Latin grizettjeitől . . .

Milyen szegényes, kopott hangulatok azok, melyek a mi szivünket betöltik! Szinte kedvem volna azt mondani, hogy uraságoktól levetett hangulatok, szin, változatosság és hevület nélkül. Annyira érezzük ezt, hogy sokszor sirva szeretnénk fakadni, de a könyek, fájdalom, aligha segitenének a bajunkon.

alkotó tehetsége folytán nem sok nehézségbe ütköznék. Igy végét lehetne vetni a sok tapogatódzásnak, kisérletezésnek, mely a képiróknak ugyan anyagi kárát eredményezné, de a tanügy terén korszakalkotó üdvös és eredményekben gazdag ujitást jelentene, mert az eddigi reformok nem egyebek, mint a phaänixnek hamvából való föléledése vagy a kékfestő körben forgó lovának mindig egyazon nyomokon való haladása.

K.

A vidéki pénzintézetek reformjához.

(G. M.) Figyelemmel kisérvén a vidéki pénzintézetek ujabb történetét, visszaemlékszünk ama közelmult korszakra, midőn válságot válság követett. Élénk emlékezetünkben van még ama kiterjedt hirlapi polémia és az ankétek, melyek ennek folyamán keletkeznek. Immár félesztendő mult el azóta a nélkül, hogy az egész mozgalomnak némi eredményét láthatnók. Szomoru bizonysága ez annak, hogy az előre látás nálunk ismeretlen fogalom. Akkor tesznek, illetve akarnak tenni valamit, mikor a veszély fejünk felett van s ha az ismét elvonult, mi is nyugodtan dőlünk vissza a karosszékbe s várjuk — a mitől Isten óvjon — a nagyobb bajt, a komolyabb veszélyeket. Azt hiszszük, nem végzünk teljesen felesleges munkát, a midőn e tárgyhoz ujra hozzászólva, felhivjuk az intéző körök figyelmét a cselekvésre.

A vidéki pénzintézetek egynéhányánál beállott válságok okait kutatva, azt találjuk, hogy részint a szakavatatlan vezetés, részint a felületes ellenőrzés által előmozditott hűtlen kezelés okozták a vidéki azelőtt virágzó pénzintézetek romlását és ezzel együtt hazánkban a hitelnek tulságos mértékben való megingását és a magyar pénzviszonyok iránt való külföldi bizalmatlanságot. A napi lapokban és szaksajtóban hozzá értő és hozzá nem értő férfiak ele get értekeztek a pénzintézetek helyzetének javitásáról, de olyan javas at, mely szigoru ellenőrzésben keresné a bajok orvoslásának módját, csak nagyon elvétve akadt. Pedig ezzel lehetne csirájában elfojtani a bajt és nem holmi ideig óráig ható gyógyszerekkel, melyek végre sem fogják megakadályozhatni a nagy országos válságot, mi a vidéki pénzintézetek bukásával együtt jár.

Ha végigtekintjük a vidéki pénzintézeteket, azt fogjuk — sajnos — tapasztalni, hogy a felügyelő bizottság gyakorolta felügyelet a leggyakrabban illuzóriussá vált részint a tagok egy részének más oldalról való elfoglaltsága miatt, részint a tagok másrészének megdöbbentő tájékozatlansága, járatlansága miatt. Nem is felelnek meg feladatuknak, kötelességüknek, hanem elfogadják a fontos, sokszor nagyon terhes állást néha pusztán honoris causa, néha ezzel vegyest egy kis koncz után való vágyból. Ha pedig van itt ott a felügyelő bizottságban egy-egy tag, kiről elmondhatjuk, hogy szakértő, az bizonyára protezsáltja az igazgatóságnak és sohasem fogja utóbbit másképp, csak szőrmentén simogatni. De meg az igazgatóság nem is türi, hogy a felügyelő bizottság másként, mint helybenhagyólag baavatkozzék az intézet ügyeibe, jóllehet a kereskedelmi törvény világosan elészabja a felügyelő bizottság kötelességét, mely szerint ez az igazgatóság cselekményét, az intézet ügykezelését és vagyoni állapotát, ugyszintén annak könyveit ellen őrizni tartozik. Tartoznék, de nem teszi. A kereskedelmi törvény ezen rendelkezése csak irott malaszt, mely nem hozta meg az elérni szándékolt eredményt, Reformálni kell tehát a felügyelő-bizottságot, mint intézményt. A reformmüveletet pedig előzze meg egy szaktanácskozmány! A nagy fő városi pénzintézetek mindegyike küldjön ki 2—3 teljesen megbizható, szakértő tisztviselőt egy közös értekezletre, hol afölött tanácskozzanak, mikép gyakorlandó az ellenőrzés a vidéki takarékpénztáraknál. Állitsanak össze előkelő tisztviselőkből egy lajstromot, melyet minden vidéki intézetnek azon felszólitással küldjenek be, hogy szemeljen ki magának egyet a lajstromba felvett szakértő hivatalnokok közül, a ki a vidéki intézet felügyelő bizottságában helyet foglaljon. A fővárosi intézetek pedig — természetesen első helyen említve az Osztrák magyar bankot — olyan módon gyakoroljanak pressziót, hogy csak azon vidéki intézettel álljanak visszleszámitolási összeköttetésben, a melyek ezen határozatnak alávetik magukat.

A kiszemelt uj felügyelő-bizottsági tag tartozik évenkint többször meglátogatni intézetét, megvizsgálni az ügymenetet, rovancsolni a pénztárt, mert hogy nem elégséges, ha évente egyszer — decz. 31-én — történik a rovancsolás, azt eléggé bizonyitja a sikkasztások története. Ezzel egyszersmind elérik a fővárosi intézetek, hogy rövid uton meggyőződést szereznek a velük visszleszámitolásban álló intézet váltóanyagának, je zálogkölcsöneiknek bonitásáról is.

Minthogy pedig sok intézet van a vidéken, mely nem vesz igénybe visszleszámitolási hitelt s ezek talán nem fogadnák el e határozatot, épp ezért — javas'atunk fóczélja lévén a részvényesek és betevők érdekeinek megvédése — egyszersmind állami intézkedést is kivánunk, mely a visszaeléseknek elejét vegye.

Ugy gondoljuk ugyanis, hogy az állam magát ezen összehivandó értekezleten képviseltesse a budapesti pénzintézetek által deszigná t tisztviselőket állami közegekké nevezze ki, a kik bármelyike előtt az összes pénzintézetek könyvei kell, hogy nyitva álljanak. Olyan volna ezen közegek hatásköre, mint a milyen pl. az iparfelügyelők hatásköre, a kik egyrészt a kormánynak időközönként jelentést tartoznak tenni, másrészt a budapesti pénzintézetekkel állandóan összeköttetésben maradnának és igy kétszeres czélnak felelnének meg, mert ugy az államnak, mint a budapesti pénzintézeteknek ellenőrző közegei lennének.

Ezen ellenőrző közegek hatáskörét nem akarjuk körülirni, nem akarunk bővebben foglalko ni azon kérdéssel sem, hogy az ellenőrzés csakis a tiszta kezelésre vagy az üzletmenetre is kiterjedjen-e; mi ugyan határozottan az utóbbi álláspontot foglaljuk el; ez azonban az összehivandó ankétnek volna feladata, a melyre a magyar kormánynak figyelmét fölhivni bátorkodunk.

Több oldalról említés tétetik egy nagy visszleszámitolási bank alapitásáról, a mely hivatva volna a vidéki pénzintézetek számára ugy visszleszámitolás, mint jelzálogkölcsönök czedálása utján pénzforrásul szolgálni Véleményünk szerint ezen uj intézet kreálása által a szükséges czélt nem érnők el, mert azon vidéki pénzintézetek számára, — a melyek ügykezelése megbizható, — eddig még mindig megvolt a szükséges hitel a fennálló budapesti pénzintézeteknél. Az uj bank sem járhatna el másként, mint a régiek eljárnak és csak a budapesti piacz gazdagodnék egy uj nagy intézettel, a mit

---

Nem rajongok a bohémségért, de a mai egyforma életnél, azt hiszem még a bohémség is többet ér. Mit látunk, miben van részünk? Jóformán semmiben Megöl bennünket az aranyközépszer. melyről himnuszt zengtek valaha a klasszikus kor poétái. Nincs benne változatosság. érzelmeink ugyanazok. Mennyivel többet érez az a szegény fiu aki batyujával könnyedén kóborol erdőről-erdőre, tenyerével meritve ki a forrás tiszta vizét. Ha már nem lehetünk milliomosok, kik a sajat yachtjukon csavarognak, talán még inkább ez az élet volna a valódi. De a chablon, a chablon! A megunt ebéd, a megunt udvarlások, a megunt szinház! Szójátékok, szellemességek, udvarlások. Oh, kedves uram, nem ül e meg minden hangulatot, akár a czitromsav a veszedelmes baczillusokat?

A boltos, aki divatos portékáját forgatja havonkint uj czikkekkel frissiti föl a kiürült polczokat. De honnan vesszük mi az uj hangulatokat. az uj hevet? Busan, elhagyatva tengődünk a régiből. mely nem divatos nem is kelendő többé. Akként vagyunk, mint a falusi kalmár, aki régi, megfakult rongyait viszi a vásárra, a közönség elé . . .

*

Lehet, hogy a tulzás mindez, mert levele melancholikussá tett kissé. De mily őszintén érzem, mily igaz fájdalommal! A szivemben hosszan siratom elvesztett hangulataimat, mert kérdés, hogy visszatérnek-e megint, mint ifjuságom elején. .

Oh, kedves uram, milyen keserves perczeket szerez néha az irás, milyen keserves, vigasztalan perczeket! Érezheti-e más ezt a fájdalmat, mely az önbizalom elvesztését kiséri? Ez az igazi pokol és nem az, amelyről Dante, a mi boldog kollegánk énekelt.

Mily elhagyatottaknak, mily szerencsétleneknek érezzük magunkat abban a rettenetes perczben, mely olykor hirtelen fölénk borul! Nincs bátorságunk arra, hogy egy uj sort papirra vessünk, szánalmas vélemenyeket olvasunk ki az emberek közönyös arczából. Azt hiszszük, [illegible] van veszve, hitünknek, tehetségünknek, bizalmunknak örökre, visszahozhatatlanul végük van.

Mily szegényeknek, mily szánalmasoknak találjuk ilyenkor ügyetlen kis történeteinket. Mennyire sablonosak a szók, a jelzők, a gondolatfüzések! Azt hisszük végkép kimerült az agyvelőnk és rémülettel gondolunk egy-egy kollegánkra, akivel a publikum már egészen leszámolt! Egyre több és több hasonló vonást födözünk fel magunkban ezzel a kihamvadt lélekkel, melyből a tehetség utolsó szikrája is elpusztult már.

Hogy ragaszkodunk a legutolsó reményhez, mint kapunk egy-egy szegényes, elhullajtott morzsa után! Mint emel föl egy konvenczionális bók, micsoda sulyival birnak előttünk a legegyügyübb emberek véleményei! Otthon nehéz sirás fojtogat bennünket s érezzük, hogy fantáziánk kimerült, hangulataink elpusztultak, szineink kilogytak a tégelyekből. A tikkasztó, poros országuton járunk, a sablon rémületes ország-utján . . .

Csodálkozik-e kedves, jó uram, hogy az ilyen perczekben — kényszeritve a rideg kötelesség által — lelohadt, elfagyott szárnyakkal lünk le irásztalunk mellé? Ne itéljen meg bennünket e gyarló munkálatok révén, melyek egy félénk, megrémült lélek nyilatkozásai Ah, hogy fölengednénk mi a sikerben, a napsugárban! . . .

*

Ne vegye [illegible] melynek az Ön gyöngéd levele oldotta meg láncait. Végre ez is hangulat és ez is sokszorta jótékonyabb, mint a közöny hidegsége!

Ne szomorkodjék el kedves uram, mert hisz még mindig többet ér ez a kételkedés, mint a hülye emberek nevetséges önbizalma. Sőt tán nem is reménytelen az állapot, csak egy kevés igazi napsugárra volna szükség.

Olykor magam is azt érzem, hogy nem egészen reménytelen. Átsuhan lelkemen egy hangulat friss szellője, szivemben édes érzékenység támad. Tele vagyok reménynyel és bizalommal s vágyakozva gondolok a jövőre.

Isten Önnel kedves, jó uram! Szerencsés utazást ott a távolban. Szivemből üdvözlöm Önt!

mi természetesen, csak örömmel fogadnánk, de ezzel sem a vidéki intézetek némelyekénél mutatkozó könnyelmü gazdálkodásnak, sem az oly gyakran előforduló hütlen kezelésnek eleje nem vé etnék.

HIREK.

— **Hátralékos előfizetőinket** tisztelettel kérjük a hátralékok m előbbi beküldésére. Mindazon hátralékosainkat, akik a nekik postai megbizásképen elküldött nyugtákat ki nem váltották, ha e hét folyamán a hátralékot be nem küldik, sajnálatunkra kénytelenek leszünk ügyvédünk utján őket beperelni. Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül egyesek amaz elitélendő e járását velünk szemben, akik lapunkat megindulása óta elfogadták s most, mikor a kiadóhivatal tőlük az előfizetési összget kéri, azzal fizetnek: hogy a lapot küldik vissza. Ez, hogy vastagabb kifejezéssel ne éljünk, nagyon is incorrect eljárás a sajtóval szemben. Aki egy hetilapból 4–5 számot megtart, az tartsa becsületbeli kötelességének meg is fizetni érte; akiben pedig nincs annyi becsülletérzés, hogy a saját apjára, a helyiérdekü sajtóra, évén át azt a néhány frtnyi áldozatot meghozza, abban legyen annyi tisztességtudás is, hogyha a lap neki küldve lesz, de fizetni nem akar érte, ne *polyázza* hónapokon keres tül. Tartsón meg egy ket számot, melyért a kiadóhivatal nem követel előfizetést, de hogy valaki hónapokon keresztül ingyen lapot kivánjon, az már sehogy sem fel meg a tisztesség követelményének. Ajánljuk e sorainkat megszivlelésre mindazoknak, akik ebben a tisztességtelen eljárásában leledzenek.

— **Halálozás** Barthodeiszky Gyula nyugalmazott kuria biró, a Lipót-rend vitéze, 48-as honvédhadnagy, a mult szombaton 72 éves korában Bpesten meghalt. Holttetemét birtokára Külső-Vathra szállitották. Az elhunyt egyike volt a legrégibb kuriai biráknak és rangfokozatban a második helyet foglaltá el, mig nemrég betegsége miatt nyugalomba vonult.

— **Praktikus ujitás az iskolában.** A kis-czelli izr. hitközség igen praktikus ujitást hozott be a tanulók könnyebbségére iskolájában. Eddig tudvalevőleg az iskolában a tanulóknak magyarázatok alkalmával mindent képekben mutattak be. Igy hadtörténelmi do'gokat, régiségtárgyakat stb Természetes, hogy a zs nge gyermek képek után nem birja ugy felfogni a neki magyarázott tárgyakat, mintha azt a maga természetes valóságában látja. Ezen segitendő, mindazon tantárgyakat, melyekről a gyermeknek magyarázatot tart a tanitó, a maga természetes valóságában kicsinyitett alakban mutatja be a tanulóknak. A gyüjteményben igazán érdekes tárgyak láthatók. Igy hadtörténelmi dolgok: buzogányok, kardok, csákányok, mellvértek stb. Ugy a történelmi, földrajzi, valamint a természettani, rovar stb. osztály külön önálló csoportban van összeallitva Ez érdekes és felette praktikus ujitás kell, hogy utat törjön magának s felsőbb helyen abban a figyelemben részesüljön, melyet méltán megérdemel. E praktikus ujitás hivatva van tanügyi viszonyainkat egészen átalakitani Végül megemlitjük, hogy az izr. hitközség ez érdekes gyüjteményét a mu t vasárnap megnézte dr. Hollósy Jusztinian apát ur is, Sipőcz Benedek plébanos ur kiséretében és a látottak felett teljes megelégedésüket fejezték ki. Mint [illegible] az izr. hitközség e valóban m g-tekintésre érdemes gyüjteményét legközelebb rendezni fogja, amikor is a tanügybarátokat szives készséggel látja. A kis-czelli izr. hitközség ez ujitásáról a fővárosban megjelenő szaklapokban már volt szó és felsőbb helyen is élénk érdeklődést keltett. Lapunk mai számának vezető czikkelye szintén arról szól.

— **Házasság.** Reich Sándor, kis-czelli ács iparos polgártársunk, kedden vezeti oltárhoz Ostfi Asszonyfán H o r v á t h János gazdatiszt leányát Róza kisasszonyt.

— **Egyházkerületi gyülés.** A dunántuli ág. ev. egyházkerület 1899. évi rendkivüli közgyülését november hó 29-án tartja meg Pápán. A közgyülést megelőző napon nov. 28-án délután 4 órakor előértékezlet lesz az egyházközség tantermében. A rendkivüli közgyülés tárgyai: 1. Ihasz Lajosnak, a megválasztott egyházkerületi fölügyelőnek beiktatása. A beikt tas nov. 29-én délelőtt 9 órakor veszi kezdetét. 2. Elintézésre váró s bejelentett sürgős tárgyak, esetleges inditványok. 3. A jövő évi rendes egyházkerületi közgyülés helyének kitüzése.

— **Szövőgyár Sárváron.** Bill Lajos prosznitzi (Morvaország) szövőgyáros, bérbe vette Sárvártól a régi lovaskaszárnya épületet és abban szövőgyárat állit fel.

— **A szegényügy** általános országos rendezése a közel jövőben megvalósul, a mennyiben a belügyminiszterium rendeletileg hivja föl a törvényhatóságokat a szegények összeirására, mely után kilátás lehet az ügynek annyira kivánatos megoldásához is

— **Rosenberg Lajos** szent-gáli birtokáért a vagyonbukott kis-czelli takarékpénztár csődtömegéhez az árverés megtartása előtt, magán uton Bogyay Sándor pacsai (Zala m.) birtokos 67.500 forintot ajánlott. Igy a folyó hó 17-ére Veszprémbe hirdetett árverés elmaradt.

— **Filoxera.** Vármegyénkben Nagy-Tilaj község szőlőjében a filoxera jelenlétét megállapitották. A község szőlőjét zár alá helyezték.

— **Országos vásár** volt e héten Jánosházán, melyen ugy a zsib mint a baromvásár élénk forgalmu volt A kis czelli legközelebbi országos vásár jövő hó 4-én, hétfői napon lesz megrartva.

— **Sopronvármegye a borhamisitók ellen.** A közelmult idők eseményei arra inditották Sopronvármegye közönségét, hogy a borhamisitó kereskedők ellen lelkes és alapos tanulmányra való feliratot intézzen a képviselőházhoz A felirat szigoru intézkedéseket kér a bünösök ellen és megjelöli az irányt a melyet követve a borhamisitásokat megakadályozni lehetne. A megye a feliratot hozzájárulás és hasonló mozgalom megináitása céljából az összes magyar törvényhatóságoknak megküldötte.

— **Megszólalt néma.** Hihetetlen dolgot beszélt e héten hétfőn egy Tapolcza vidéki földmives ember Zsigmond Istvan kis-czelli kereskedésében, hol mintegy 5 frt áru gyertyát és egyéb ájtatoskodási tárgyakat vásárolt annak az örömére, hogy tizennégy napig tartó némaságából véletlenül kigyógyult. A tapolcza vidéki földmives állitása szerint, ő a mult hó végén minden előzetes betegeskedés nélkül megnémult, nem tudott beszélni Igy volt 14 napig s ez idő alatt gyógykezelték rendesen. E némasága alatt elhatározta, hogy eljön Kis-Czellbe és itt imádozik, kérve az Istent, adja vissza beszélőképességét Fel is jöttek feleségével együtt hétfőn Kis-Czellbe, az ember elbeszélése szerint amint a vonat az állomásra ért, ő azonnal visszanyerte beszélőképességét. Eddig a földmives elbeszélése, mi igaz belőle mi nem, nem tudjuk. Zsigmond ur meggyőzése szerint, kitől e hirt kaptuk — a megszólalt néma paraszt dadogva beszélt. (Én oztotot hiszek; hodj o zolomedjei honpolgartárs bizemosan lenyelte mogánok edj kükeménysegü volódi küköricza gombóczt és onnok miotto nem todta 14 nopig beszélni, mert nem vulto senki. oki jul mekrázutt vulno. O göcseji express vunat ozetán otközben jul odjon rázto o némo porosztot, mire o kis-czelli állomásro ért o vonot. o kuküriczo gombócz lecsoszto mogát oz üvé torkán s todto ozután beszélni. Hosszoros pénzt orro rá, hodj nekhem von igazt. *U Gyémántküvi, elübb Jonásfolvi*)

— **Őrültek szállitása** Kedden az esti $^3/_4 9$ órakor Csaktornya felől a kis-czelli allomásra beérkező vonat utasai között két szerencsétlen őrült is volt, kiket kiséret mellett Bpestre a lipótmezei tébolydába szállitottak. A szerencsétlen őrültek közül az egyik: Szabó, sümegi szolgabirósági irnok, kinek az a rögeszméje, hogy ő miniszter A másik egy parasztasszony, Tapolcza vidékéről, kit a zala-egerszegi kórházból hoztak. A szerencsetlen őrült asszony folyton gyermekeit kiabálta és kérte adják vissza neki, mert elrabolták tőle. A két őrültet [illegible] várótermében őrizték, hol sokan megnézték őket. Az éjjel $^1/_2 1$ órakor Bpest-felé induló vonattal szállitották tovább a két élőhalottat.

— **Időjárásunk** egész téliesre változott, szerdán éjjel, valamint csütörtökön is havazott, az enyhe időjárás hidegre változott. Ki tudja, mire e sorok napvilágot látnak nem e gázolunk térdig érő hóban.

— **Gabona placzunk** e héten gyenge volt. Kevés gabona volt a piacon minek jó részt az napi havas-esős rossz idő volt az oka Árak: Buza 7 80, rozs 5 80, árpa 6 20, zab 5, kukoricza 5 frton kelt.

— **Vásári zsebtolvajok.** A szerdai jánosházai országos vásáron is müködtek a zsebtolvajok. Feljelentés, illetve panasz azonban csak egy jutott a csendőrség tudomására. Kónyi Jánosné, kis kamondi paraszt asszony zsebjéből emeltek el 3 frt 92 krt. A vásárban portyázó kis-czelli csendőrségnek tett jelentést a károsult s csendörségünk hamarosan kinyomozta az enyves kezü zsebtolvajt, Pécz Rozi, kis-somlyói lakos személyében. Pécz beismerte, hogy ő volt a zsebtolvaj, a pénzt nála meg is találták. Tettest feljelentették a kis-czelli kir. járásbiróságnál.

— **„Somlyóvidéki Hirlap Naptára“** megjelent és kapható: Zsigmond István kereskedésében. Ara 30 kr.

— **Nyomdai munkákat**, izléses, csinos kivitelben, versenyképes árakon készit hirlapunk könyvnyomdája.

— **Dankó Pista szinművei.** Dankó Pista hirneves szegedi czigányprimás, a jeles népdal költő, legutóbb szinművet irt. Nem is egy, hanem kettőre hirdet előfizetést. Az általa kibocsátott előfizetési felhivás igy hangzik: A midőn elhatároztam »*Czigányszerelem*« és »*A halász szerelem*« czimü népszinmüveimet könyvalakban, a magyar olvasó közönség elé adni, tettem ezt — jóbarátaim tanácsára — azért, hogy mindenki, mielőtt esetleg szinpadon látná darabjaimat, győződjék meg róla, hogy a czigányéletnek is vannak nemcsak karikaturái, mint azt — az ujabb népszinmüirók különösen — szeretik feltüntetni, de vannak nemesen, szépen érző, gondolkozó elemei is, mint ez a »Czigányszerelem«-ből — mit *József főherczeg Ő fensége* legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott! — olvasható. »*A halász szeretője*« czimü népszinmüvem pedig a szegedi és Szegedvidéki halászéletből van meritve. Ezt sem árt előre megismerni a szinészetért s szinmüirodalomért még lelkesülni tudó közönségnek! A két füzet ára: *két korona*. A megrendeléseket kérem ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésébe (Budapesten, VIII., Muzeum-körut 2. sz.) küldeni. Budapesten, 1899 november 5-én. Hazafias tisztelettel *Dankó Pista.*

— **Százesztendők kalendárium.** Nagy Pál torna-allyai esperes érdekes magyar kalendáriumot fedezett fel a minap. Éppen százesztendős ez a ritka öreg könyv, melyet — mint czimlapján olvasható — 1799-ben nyomtattak Budán, a Landerer Katalin betüivel, árulták pedig „Kiss István ur Nemzeti Könyvárus Boltjában.“ A 175 lapra terjedő kalendárium tartalma a következő: Első czikke az »Idő számlálás«, ezt követi: a „Változó Ünnepek Száz Esztendeig való Mutató Táblája“, ezután hónap szerint, a Szentek nevei, nap és hold kelte, nyugta, a 17 és 7 krajczárosoknak táblácskájuk, a nap és holdbeli fogyatkozások Száz éven keresztül, az esztendőnek nagy részeiről. Ez utóbbi czim alatt olvashatók e következő versek:

A télről:

Könnyen beszéll, a ki mindent szerzett Télre,
Felrakta Kolbásszát Padláson kötélre.
Meleg házban danol, nem megy hideg szélre,
Istent fél, petsenyét bátran süttet délre.

A tavaszról:

Tavaszszal a Fetskék, Gerlicék érkeznek
Daru szóval mezők szépen lengedeznek,
Kökörtséu, Tulipán, Tavaszt jelentenek,
Vetéshez, óltáshoz a Gazdák készülnek.

A nyárról:

Áldott mag! Buza mag, a kenyérnek magva,
Mikor az istentől meg vagyon áldatva.
Szép szára, szeme nő, szépen virágozva
Szent István Napjára, éppen Nyárba jutva.

Az őszről:

September kinyitja Gyümölcs kamaráját,
Kosarakkal adja Körtvélyét, Almáját,
Fekete Gohérját, piros Muskotályát,
Diót, Mondoláját, megért Noszpolyáját.

Ezután jön a „Szó-beszéd“ a Kalendáriumokban telt régi szokásokról s változásokról. Aztán következik a takarékos Gazda körül a napi munkákat tárgyazó „Laistrom“, a 12 [illegible] rende szerint, a hozzá illő rövid »Praktikával«. Ezt felváltja a „Szó-beszéd“ (gazdasági tanácsadó), a) majorban, b) a lovakról és némely házi állatokról, c) méhekről, d) a szőlőben. Ezt fölváltja az „Ide oda“ czimü négy szakasz, utána következik a „Más meg más“ három szakaszban, a »kifejezés és befejezés« a Takarékosságról, a kettes, hármas és négyes számról, a Magyar királyok időrendéről, a nevezetesebb vásárokról és a mérges és hasznos füvekről.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. A. Z.-Egerszeg. Küldött tárczaczikk bevált, amint csak helyünk engedi sorát ejtjük. Előfizetése még a negyedre nem érkezett be. Üdvözlet!

K. S. Sógh A jegyzőkönyvet annak idején közöltük s lapunkból a kivánt czimekre mutatványszámokat küldöttünk. Szives igéretét öröm-

mel vesszük tudomásul s várjuk teljesülését. Üdvözlet!

Jánosházai felkért levelezőket kérjük, tudassa velünk, mi az oka hallgatásának?

Levelesládet keresünk Szombathelyen, Sárvárron és a kis-czelli járás összes jegyzői székhelyein.

Kemenesaljai. Czikkét megkaptuk, ha az abban foglaltak megfelelnek a valóságnak, készséggel kiadjuk, azonban a szerkesztőségnek tudnia kell, ki a czikk szerzője. Névtelen leveleket egyáltalában nem veszünk figyelembe. Ha nevét tudjuk, kiadjuk czikkét minden aláírás nélkül is és incognitóját megőrizzük, de máskülönben nem tehetünk eleget kérésének.

O.-Assonyja Nem fordul ott elő semmi közlésre alkalmas? Üdvözlet!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. okt 1-től.

Bpest k. p. Győr—Fehring—Gráczi vonal Szombathely—Grácz felé:

Indul: Kis-Czellből:

Személyv. regg.	4·32 p.	Gyorsv. este	6·0 p.
d. u.	1·54 „	Vegyesv. „	8·49 „

Győr—Budapest felé.

Indul: Kis-Czellből:

Vegyesv. regg.	4·36 p.	Személyv. d. u.	2·15 p.
Gyorsv. d. e.	10·01 „	„ este	12·24 „

Kis-Czell—Pápa

(Szerda és péntek kivételével naponta.)

Indul személyvonat este ——— 6·40 p.

Kis-Czell—Szombathely.

(Minden kedden és pénteken korlátolatik.)

Indul: Kis-Czellből:		Érkezik: Kis-Czellbe:	
Vegyesv. regg.	6·15 p.	Vegyesv. d. u.	5·46 p.

Kis-Czell—Csáktornya.

Indul: Kis-Czellből:		Érkezik: Kis-Czellbe:	
Vegyesv. regg.	4·50 p.	Személyv. d. e.	9·07 p.
„ d. u.	2·05 „	Vegyesv. d. u.	12·51 „
Személyv. este	6.10 „	„ este	8.45 „

Kis-Czell—Székesfehérvár.

Indul: Kis-Czellből:		Érkezik: Kis-Czellbe:	
Vegyesv. regg.	4·29 p.	Személyv. d. u.	1·14 p.
Személyv. d. u.	2·20 „	Vegyesv. d. u.	5·41 „

Kis-Czell—Pándorf.

Indul: Kis-Czell-ből:		Érkezik: Kis-Czellbe:	
Személyv. regg.	5·15 p.	Személyv. d. e.	9·45 p.
Vegyesv. d. u.	2·21 „	Vegyesv. este	8·39 „

Eladó ház.

Jánosházán, a vásártéren szabad kézből eladó a volt Nagy István-féle lakóház, mely áll:

2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségek és kertből.

Venni szándékozóknak bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Balassa Jenő,
ügyvéd, Kis-Czellben.

„Páratlan a maga nemében.“

Az emberiségnek tulnyomó része szenved évek hosszu során át gyomorbajokban, a melyből csak azon esetben képes megmenekülni, ha az orvosi vélemények szerint a legkitünőbb s a világ legjobb cseppeit

a „Valódi“

„Szent-Gáli Gyomorcseppeket“

használja, mely gyors és biztos, nélkülözhetetlen világhirü házi és népies szer. Ezen hirneves házi szer a következő esetekben eddig semmi más szer nem mulja felül és pedig *étvágyhiany, székszorulás, rossszagu lehelet, szelek, savanyu felböfögés, kolika, gyomorgyengeség, gyomorhurut, gyomorégés, dagadtság, tulságos nyálka képződés, sárgaság, undor, hányás és fejfájásnál.*

Egy üveg ára használati utasitással 1 korona.

Központi szétküldési raktár:

Steuer Izidor az »arany szarvashoz« czimzett gyógytárában (Szent-Gál Veszprémm.)

Főraktár: Török József gyógyszertárában Bpest Király-utcza 12 és Egger Leó gyógyszertárában Váczi-körut 17.

Ára 1 korona.

3 üveg megrendelésénél portómentesen küldetik **Csak akkor valódi, ha védjegyemmel és aláirásommal el van látva**

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás!

KOSSUTH LAJOS utcza Bazárépület.

Gáspár Kálmán

URI és NŐI FODRÁSZ KIS-CZELLBEN.

KOSSUTH LAJOS utcza Bazárépület

Bel- és külföldi illatszer, szappan és pipere czikkek nagyraktara.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani minden bel- és külföldi illatszer-, szappan és pipere czikkeimet, melyekkel raktáramat legujabbon paratlan mennyiségben szereltem fel, s amelyeket bátran merem ajánlani a n. é. közönségnek:

a valódi franczia és angol gyártmányokat

u. m. Illatszerek: **Ylang-Ylang** valódi Ibolya, Szelencze, Rozsa, Rezeda, Jasmin, Opoponax, Irisblanc Chypre, Esshanquet, Gyöngyvirág, Heliotrappe, Jockey-Club, Muquet, Patheulyis, Violette de Parne stb. stb. **25 krtól 6 frtig.** Toilet-szappanok a fenti illatokban és Fehérliliom, Glycerin-ibolya, Speick, Moschus, Napraforgó, Däring-bagoly, Acácia Széna, Szovon superle, Glyczerin-vaselin, Tojásolaj és Mandola stb. stb. **8 krtól 1 frt 50 krig.** Pipere-czikkek: Herczegnői vis, Iris-Créme, Toillet vizek, Veloutine, francia fehér rózsa és crem, Leitner-féle pléh és carton-dobozokban fehér és rózsa Gölinger-féle fehér és rózsa Kielhauser-féle párisi hölgypor **10 krtól 1 frt 50 krig.** Száj- és fogszerek: Oloi prf. Dr. Robert Grensie-féle szájviz és fogpor. Prf. Dr. Heider-féle fogpor. Treu és Nuglich-féle és Lennis-Doufaint-féle odontine. Sirg-féle Kalodont **35 krtól 1 frtig.** „Baby“ gyermek fogkefe, fog- és körömkefék, — melyekről 3 évi jótállást nyujtok, hogy a szőre nem hull ki — **45 krtól 1 frtig.** Bajuszkenőcsök: „Lengyel Lajos,“ „Jászberényi“ „Franczia kinyomó“ „Magyar nemzeti“ üvegekben és kinyomó 15 krtól 80 krig. — Legujabb és legjobb Venus brilantine 35 kr. Haj és bajuszkefe különlegességek. A legujabb divatu disz-frizura, olnal és konty-fésük és nagyok, bontó- és sürü-fésük **20 krtól 1 frt 50 krig.** — Hajsuto vasak, körömvágó ollók **80 krtól 2 frtig.** — Kinin-viz, a mely a hajkihullást meggátolja és a fejkorpát eltávolitja, **üvegenkint 1 frt.** — Ferencz-pálinka dr. Rober Grensietől. — Születés és névnapi alkalmi ajándékul illat- és fésü cassetták **1 frtól 30 frtig.** — Massiró kextyük darabja 50 kr. — Liwerpooli szivacsok legnagyobb választékban 10 krtól 10 frtig; kocsi mosó szivacsok 1 frtól 6 frtig. — Az itt felsoroltakon kivül e szakmába vágó bármiféle czikkeket nálam megtehet rendelni, melyet a legrövidebb idő alatt pontosan teljesitek.

Vidéki megrendeléseket utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett lelkiismeretesen és gyorsan teljesitek.

A n. é. közönség számos megrendeléseit kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

Gáspár Kálmán,
uri- és női fodrász KIS-CZELL.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás!

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty“-könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorsajtóján Debreczenben, 1899.